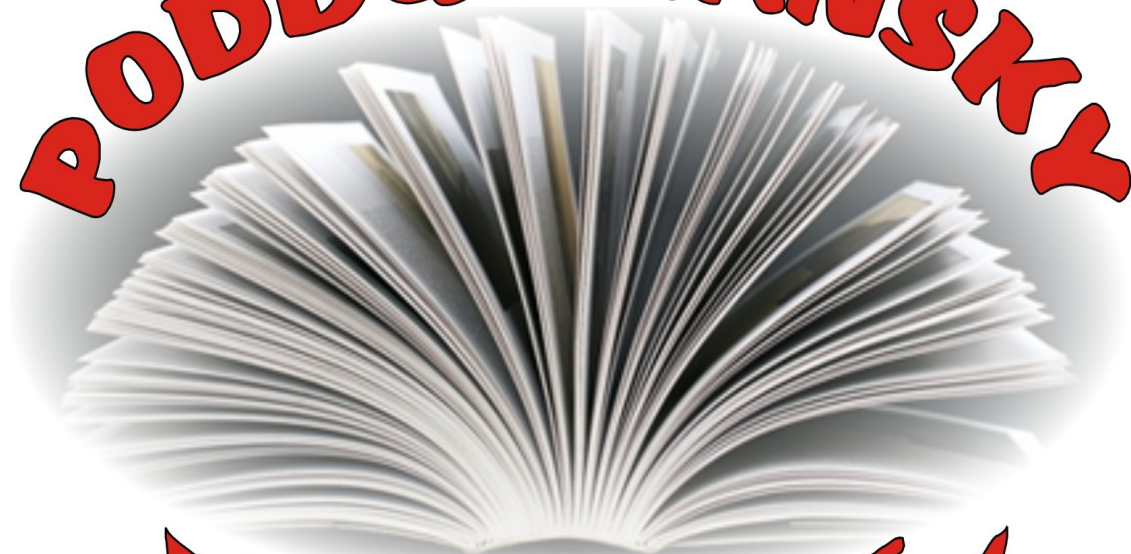

PODDUKLIANSKY

KNIHOVNÍK

Ročník 7 číslo 1

2016

Časopis Poddukľianskej knižnice vo Svidníku

**Svätý
rok**

milosrdenstva

december 2015 - november 2016

OBSAH

<i>Knižnica pre všetkých.....</i>	<i>1</i>
<i>Naše aktivity.....</i>	<i>1</i>
<i>Oddelenie ako ho (ne)poznáte.....</i>	<i>9</i>
<i>Regionálne osobnosti – Michal Hic.....</i>	<i>12</i>
<i>Police plné kníh.....</i>	<i>15</i>
<i>Jazykové omyly.....</i>	<i>17</i>
<i>Viete, že...?.....</i>	<i>18</i>
<i>Najkrajšie knižnice sveta.....</i>	<i>19</i>
<i>Výrazy, ktoré prekľenuli tisícročia.....</i>	<i>21</i>
<i>Čas na zábavu.....</i>	<i>22</i>

Knižnica pre všetkých

Naše aktivity

Január 2016

18.1.2016 Josef Čapek - Rozprávky o psíčkovi a mačičke - ZŠ Ul. Komenského

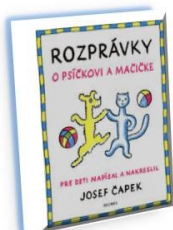
19.1.2016 Moje telo - hodina pre nadané deti

19.1.2016 Rozprávková studnička - čítanie rozprávok pre deti MŠ

25.1.2016 Ľ. Štúr medzi nami - literárne pásmo pre študentov Gymnázia blahoslavenej matky Terezy

26.1.2016 Ľudo Ondrejov - Keď pôjdeš horou - ZŠ Ul. 8. mája

27.1.2016 Ľ. Štúr medzi nami - literárne pásmo pre študentov SZŠ milosrdného Samaritána

Február 2016

5.2.2016 Pavol Dobšinský - Trojruža - ZŠ Ul. 8. mája

8.2.2016 Pavol Dobšinský - Trojruža - ZŠ Ul. Karpatská

11.2.2016 Exkurzia riaditeľ'ov knižníc PSK v Podduklianskej knižnici vo Svidníku

12.2.2016 Rozprávka za rozprávkou - čítanie rozprávok deťom MŠ

25.2.2016 Veľký svet malého predškolača - pre deti MŠ

Marec 2016

Tohtoročný Týždeň slovenských knižníc (TSK), ktorého tradičným mottom je „Knižnice pre všetkých“ prebiehal v Podduklianskej knižnici vo Svidníku v dňoch od **1. marca do 6. marca 2016**. Do 17. ročníka TSK sa aktívne zapojili pracovníci knižnice organizovaním celého radu zaujímavých podujatí. Už deň pred oficiálnym zahájením TSK, a to **29.2.2016**

sme pre žiakov ZŠ Ul. Komenského uskutočnili besedu o knihe Márie Ďuríčkovej **Nie je škola ako škola**. Autorka tejto knihy predstavuje školu, ktorá je neobyčajná, školu, ktorá sa vyberie po žiačika Vladka, lebo zabudol prísť do školy, alebo sa dokonca premení na autobus a vydá sa na výlet. V tejto zázračnej škole sa dokonca ukáže medveď, ale nie obyčajný, ale medveď v rukaviciach. Príde za smutným Tomášom, ktorý veľmi túži po kamarátovi. Chodia do nej aj neobyčajní žiaci, ako napríklad veľikánsky Pavko Debnárik či kúzelnikova dcéra Zuzka. Nuž, v tejto zázračnej škole sa žiaci nenudia ani jediný deň.

Sprístupnili sme výstavu šlabikárov z celého sveta zo súkromnej zbierky Bardejovčana Štefana Peteju pod názvom **Rozprávkové písmenká**, ktorú si mohli pozrieť nielen návštevníci knižnice, ale aj široká verejnosť. Výstava trvala od **1. marca do 31. marca 2016**. Návštevníkov upúťali šlabikáre z celého sveta, napr. z čierneho kontinentu, juhozápadnej Ázie, rómske šlabikáre, historické tabuľky, kalamáre, griflíky, pravítka, drevené peračníky a iné.

V aktivitách sme pokračovali besiedkou pre deti MŠ na ulici gen. Svobodu pod názvom **Kde bolo, tam bolo... bola raz jedna knižnica**, na ktorej sa deti dozvedeli, čo je to knižnica, kniha, ako a z čoho sa vyrába papier, kto knihu napísal a ilustroval a kto ďalší sa podieľa na jej výrobe a distribúcii.

Čitateľský maratón (1.3.2016) už neodmysliteľne patrí medzi ďalšie pravidelné podujatie konané v TSK. Do tohtoročného sa zapojili žiaci 3. ročníkov základných škôl v meste Svidník. Čítali sa Dobšinského rozprávky, každý žiak mal prečítať po desať riadkov tejto knihy. Vyhrali žiaci tej školy, ktorých sa pri čítaní vystriedalo najviac. Umiestnenie škôl bolo nasledovné:

1. miesto ZŠ Ul. Karpatská
2. miesto ZŠ Ul. 8. mája
2. miesto ZŠ Ul. Komenského
2. miesto Spojená škola – ZŠ
3. miesto CZŠ sv. Juraja

Základným školám boli odovzdané vecné ceny a diplomy. Cieľom Čitateľského maratónu je pritiahnúť k čítaniu čo najviac detí a zároveň poukázať na význam literatúry pre detského čitateľa.

Rok 2016 je Rokom S.H. Vajanského, slovenského spisovateľa, publicistu, literárneho kritika a politika. Pre študentov SOŠ technickej sme pri tejto príležitosti uskutočnili literárne pásmo pod názvom **Čo ľud môj cíti (2.3.2016)** venované jeho životu a tvorbe.

S.H. Vajanský 1847-1916

Na pôde našej knižnice sme privítali **2.3.2016** spisovateľku Janu Nagajovú, ktorá píše poéziu, rozprávky, ale aj texty piesní. Autorka sa narodila v roku 1949 v Bratislave. Hoci vyštudovala matematiku a fyziku, svoje poslanie našla v oblasti art-terapie. Sedemnášť rokov sa venovala mladým ľuďom s postihnutím rôzneho druhu. Žije v Bardejove. Pani Nagajová medzi deti prišla aj so svojou vnučkou Dorotkou Porubskou, ktorá ilustrovala jednu z autorkiných detských kníh, a to knihu **Rozprávky a príbehy nielen pre Dorotku**.

JANA NAGAJOVÁ

Ďalším podujatím bolo čítanie rozprávok pre deti školského klubu pri ZŠ Ul. 8. mája pod názvom **Rozprávky pre dobré deti (2.3.2016)**.

Čo je to milosrdenstvo, prečo máme bližným odpúšťať, čo je to hriech a pokánie, kto je náš bližný, ako máme prejavovať a preukazovať milosrdenstvo vždy a všade, o tom bola beseda s Mgr. Viktorom Baltosom – kaplánom vo farnosti Prešov pri príležitosti Svätého roka milosrdenstva pre študentov Cirkevnej zdravotnej školy milosrdného Samaritána vo Svidníku a pre obyvateľov mesta Svidník pod názvom **Milosrdenstvo v živote človeka**, ktorá sa uskutočnila **3.3.2016**

Medzi tradičné podujatia v TSK patria aj slávnostné zápisy prvákov základných škôl v meste Svidník do knižnice pod názvom **Ja už viem čítať**. Rozprávky zo zbierky Pavla Dobšinského patria k tým literárnym skvostom pre deti, ktoré prečítajú aj malí začínajúci čitatelia vďaka veľkému typu písma na jeden dúšok. O tejto knihe, ale aj o tvorbe Dobšinského bola beseda pre žiakov 3. ročníkov ZŠ v meste Svidník a žiakov ZŠ vo Vyšnom Orlíku, ktorá bola spojená s kvízom a vzdelávacím pásmom prostredníctvom premietnutia filmu o živote a tvorbe tohto známeho slovenského zberateľa rozprávok **(4.3.2016)**.

Najčastejším a najobľúbenejším dekoračným prvkom sú kvety. Vďaka svojej rozmanitosti a pestrofarebnosti dokážu ozdobiť a skrásliť takmer všetko. Ako vyrobiť zaujímavé kvety - tulipány z krepového papiera sa učili žiaci zo ZŠ Vyšný Orlík v tvorivej dielni pod názvom **Čarujeme rukami (4.3.2016)**.

V spolupráci s Regionálnou radou ZRUSR-u vo Svidníku a Podduklianskou knižnicou bola uskutočnená slávnostná akadémia venovaná Tarasovi Ševčenkovi pod názvom **Ševčenko kopal na ťažké dvere Karpát...**, ktorá sa uskutočnila v Múzeu ukrajinskej kultúry vo Svidníku.

Kultúrno-výchovné a vzdelávacie podujatia sa v rámci TSK uskutočnili aj v bibliobuse. Pre žiakov ZŠ v regióne to bolo vyhodnotenie cyklickej vedomostnej súťaže **Vyznáte sa v rozprávkach?**

Celkovo bolo v TSK uskutočnených **14 podujatí**, na ktorých sa zúčastnilo **628 návštevníkov**. TSK to boli nielen rôznorodé akcie, ale aj zápisy nových čitateľov do knižnice a bibliobusu, či odpustenie pokút za nevrátenie kníh. V tomto týždni sa do knižnice takto zapísalo zdarma **50 nových čitateľov**, vrátených bolo **123 kníh**, ktoré vrátilo **54 čitateľov** a hodnota odpustených poplatkov činila **108,03 €**. Hodnota najvyššej odpustenej pokuty činila **26,60 €**.

Týždeň slovenských knižníc je už za nami, ale pracovníci knižnice pokračujú aj naďalej v organizovaní a uskutočňovaní ďalších nových a zaujímavých podujatí pre svojich čitateľov, ako napr.:

8.3.2016 Ľudmila Podjavorinská - lšli svrčky poza bučky - ZŠ Ul. Karpatská 3. roč.

9.3.2016 Kde bolo, tam bolo... bola raz jedná knižnica – besiedka

V Základnej škole Kračúnovce vo svidníckom okrese sa **15. marca 2016** uskutočnila beseda s autorkou knihy Rýmom z rozprávky do rozprávky, pani **Evou Kačurovou Briňarskou**. Organizátorom tohto podujatia bola Podduklianska knižnica - úsek bibliobusu.

16.3.2016 Beseda o knihe a knižnici spojená s čítaním rozprávok pre postihnuté deti z neziskovej organizácie Náš dom.

Autorka zbierky básni Miesto v tráve, knihy s názvom Sila statočného života - Irenkina mladosť v Bardejove a najnovšej cestopisnej knihy s autobiografickými črtami Autostopom s tromi deťmi, slovenská spisovateľka žijúca v Rakúsku **Camille Labas**, sa dňa **16. marca 2016** stretla v priestoroch Podduklianskej knižnice vo Svidníku s priaznivcami písaného slova na besede o svojich knihách.

Spisovateľka aj napriek tomu, že už tridsať rokov žije v zahraničí, Slovensko považuje stále za svoj domov a k láske k svojej domovine viedla aj svoje tri deti. Táto beseda mala veľmi priaznivý ohlas u prítomných, pretože autorka pútavo rozprávala o svojom živote v cudzine, o cestovateľských zážitkoch, o svojej láske k domovine, ktorá začala pre ňu znamenať veľa, až keď odišla do zahraničia, ale aj o tom, že v tlači je už jej štvrtá kniha, ktorú by chcela v budúcnosti predstaviť aj čitateľom Podduklianskej knižnice.

Pre žiakov ZŠ Rovné sa **21.3.2016** uskutočnila v priestoroch Podduklianskej knižnice beseda pod názvom **Keď mám peknú knižku v ruke**. Toto podujatie o knihách a knižnici bolo spojené s čítaním rozprávok. Pri tejto príležitosti žiaci navštívili nielen úsek pre deti a mládež, ale aj ostatné oddelenia a úseky, ktoré sa v knižnici nachádzajú a v krátkosti sa oboznámili aj s ich činnosťou.

Čo je to bibliobus, ako funguje, čo všetko sa v ňom nachádza, tak o tom všetkom sa na vlastné oči mohli presvedčiť deti z Materskej školy na Ul. Ľ. Štúra, keď k ním **23. marca 2016** zavítala táto knižnica na kolesách. Deťom sa v bibliobuse veľmi páčilo, no najviac ich to ťahalo k rozprávkovým knihám, v ktorých si so záujmom listovali.

Okrem rôznych besied, literárno-hudobných pásiem, čítaní rozprávok a tvorivých dielní, kde sa venujeme napr. výrobe kvetov, pozvánok, ale aj kraslíc, pravidelne v knižnici organizujeme Slávnostné zápisy prvákov do knižnice a uskutočňujeme Informačnú výchovu nielen pre našich najmenších používateľov, ale aj pre stredoškolskú mládež. Nezabúdame ani na obyvateľov obcí nášho okresu pre ktorých sme uskutočnili tento štvrťrok literárno-hudobné pásma Vinšujem vám šťastný nový rok vo Vyšnom Orlíku a Ozvena vianočných sviatkov v Krajnej Porúbke.

Nadežda Mičáková

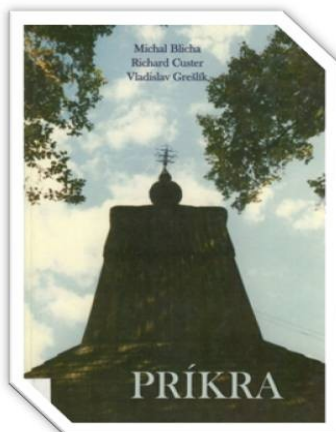

ODDELENIE AKO HO (NE)POZNÁTE

V tejto rubrike oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry, postupne predstavuje rozličné typy regionálnych dokumentov s ich stručnou charakteristikou a využiteľnosťou pre každého, kto chce hlbšie poznať nádherný poddukliansky región, jeho históriu a súčasnosť, jeho malebné zákutia, ktoré sa snúbia s pohostinnosťou a láskavosťou ľudí v tomto regióne. Veríme, že si ctený čitateľ nájde cestu do knižnice a načerpá a prehĺbi si svoje vedomosti o tomto regióne aj prostredníctvom uvedeného knižničného fondu.

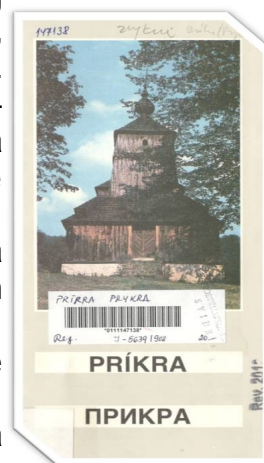
JUBILEJNÉ PUBLIKÁCIE

V rokoch 2006-2009 boli vydané ďalšie publikácie o histórii a súčasnosti obcí v okrese Svidník pri príležitosti ich prvej písomnej zmienky. V roku 2006 bola vydaná jubilejná monografia **Príkra** pri príležitosti 450. výročia prvej písomnej zmienky a prijatia obecných symbolov obce. Autormi knihy sú renomované osobnosti, a to doc. **Michal Blich**

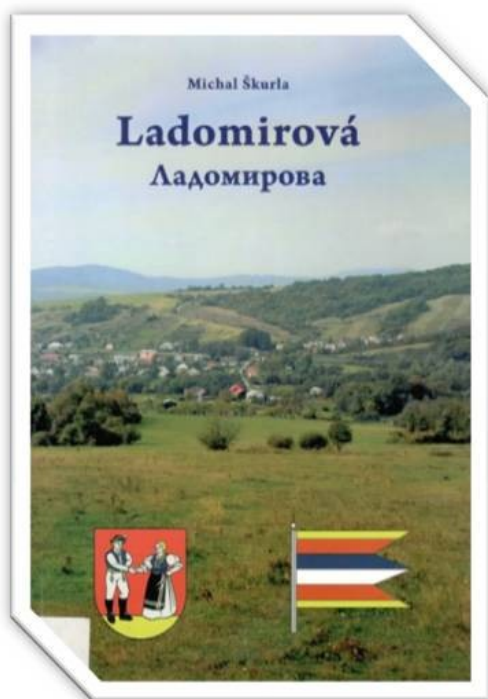
z Prešovskej univerzity v Prešove, jazykovedec a medzinárodne uznávaný odborník na onomastiku, rodák z Príkrej, Američan **Richard Custer**, šéfredaktor časopisu THE NEWS RUSYN TIMES (Nový rusínsky čas), ktorého starí rodičia pochádzali z Príkrej a z Krajnej Poľany a doc. Prešovskej univerzity v Prešove **Vladislav Grešlík**, ArtD., ktorý má rodinné korene v Príkrej. Monografiu vydala tlačiareň Pavol Šidelský – Akcent Print v Prešove v roku 2006. Ako sa v publikácii uvádza, priliehavý názov obce je motivačne odvodený od členitého povrchu

chotára. Rozprestiera sa pod Príkrym vrchom v kotlinke na juhovýchodnej strane, ktorou preteká malý potok a po oboch stranách postupne vznikali nevelké domce s príslušnými gazdovskými dvormi. Dodnes je ich tu 31. Z jednotlivých kapitol knihy sa dozvieme o najstarších dejinách obce, ale napr. aj o tom, že tu do 1. svetovej vojny existovala skláraň, ktorej majiteľom bol Skljarský. V sklárni sa vyrábalo sklo, poháre, poháriky a iné výrobky. Dozvieme sa aj o živote ľudí v Príkrej v prvej svetovej vojne, v medzivojnovom období, o vysťahovalectve, o druhej svetovej vojne a o povojnovom živote obyvateľov obce, o ľudových zvykoch, chotárných názvoch, emigrácii, náboženstve, pamiatkach. Kapitola, ktorú spracoval

Richard Custer, je uvedená dvojjazyčne, v slovenčine a v angličtine. Vzácnosťou je aj slovník slov zo staršej slovnej zásoby rusínskeho príkranského nárečia a bohaté bibliografické odkazy. Osobitnú pozornosť si zasluhuje vzácny drevený gréckokatolícky kostolík (chrám) zasvätený sv. Michalovi archanjelovi z r. 1776, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou. V Príkrej sa narodil Ivan Juhasevič Skljarskij (1741 Príkra, zomrel 15.12.1814 v obci Nevickoje, Podkarpatská Rus), rusínsky učiteľ, ľudový básnik, diakon, zberateľ folklóru, dekorátor a prepisovateľ kníh, tzv. irmologiónov a zostavovateľ spevníkov.

Obec Ladomirová patrí k jednej z najväčších obcí v okrese Svidník, má bohatú históriu. V r. 2007 vyšla o tejto obci monografia pod názvom **Ladomirová**. Jej autorom je PhDr. **Michal Škurla**, stredoškolský pedagóg, rodák z tejto obce. Bola vytlačená v Prešove v tlačiarni Nitech. Z úvodu sa dozvedáme, že monografia odzrkadľuje dejiny obce od jej

prvej písomnej zmienky v roku 1414 až po súčasnosť. Obsah v publikácii nám poskytne také kapitoly, ako História, v ktorej je zachytený vznik obce, prvá svetová vojna, medzivojnové obdobie, druhá svetová vojna, povojnová obnova obce. Kapitola Duchovný život predstavuje gréckokatolícku cerkev a pravoslávnu misu v Ladomirovej. Publikáciu dotvárajú kapitoly o školstve a kultúre, slávnych rodákoch obce, o spoločenskom a politickom živote, etnografická časť predstavuje ľudový odev, stravovanie a ľudové zvyky. Je potrebné spomenúť, že v obci sa nachádza drevený Gréckokatolícky chrám sv. archanjela Michala z roku 1742, ktorý bol v roku 2008 zapísaný do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. V r. 1924 bol v obci postavený Pravoslávny chrám sv. archanjela Michala. V r. 1924-1944 pri tomto chráme pôsobila pravoslávna misia,

bol tu postavený pravoslávny monastyr a cirkevná pravoslávna tlačiareň pod názvom Cirkevná tipografia prepodobnago (ctihodného) lova Počajevskago, ktorá vydávala publikácie a drobné tlače v ruskom a cirkevnoslovanskom jazyku do Európy a USA. Z významných rodákov hodno spomenúť pravoslávneho metropolitu východo-amerického a newyorského Lavra (občianskym menom Vasil' Škurla, narodil sa v r. 1928, zomrel v r. 2008), ktorý do 16-tich rokov pôsobil v pravoslávnej misii v Ladomirovej a v r. 1944 odišiel s mníchmi tejto misie do Jordanville (USA), kde pôsobil v tamojšom monastyri. Ďalšou rodáčkou je Uljana Fecaninová, rod. Škurlová (1922-1995), docentka, vysokoškolská pedagogička, významná slovenská rusistka, autorka viacerých učebníc ruského jazyka pre základné, stredné a vysoké školy. V Ladomirovej sa narodil a pôsobil aj známy ľudový básnik Mikuláš Hvozda (1926-2010), autor štyroch samostatných zbierok rusínskej poézie. S Ladomirovou je spojený aj Peter Wargo (Peter Varga, nar. sa v r. 1922 v Lindane, v štáte New Jersey, zomrel v r. 1991), syn vystaľovateľa z Ladomirovej, spoluvynálezca radaru, zaslúžil sa o rozvoj televízie a elektroniky vôbec.

Rok 1414 je spojený s prvou písomnou zmienkou ďalšej obce Vyšný Orlík. Autorom monografie pod názvom **Vyšný Orlík** je **Ján Kriško**. Bola vytlačená vo Svidníku v Tlačiarňi svidníckej v roku 2009. Aj o tejto obci sa z obsahu dozvieme, že obsahuje kapitoly, ktoré sa týkajú jej histórie, demografie, duchovného života, školstva, kultúrneho života, spoločenských organizácií v obci, rodákov obce, chotárnych názvov a záujmov obyvateľov. Podrobne je zachytená činnosť Dobrovoľného hasičského zboru vo Vyšnom Orlíku, ktorý bol v obci založený v roku 1928. V obci sa narodil Miron Pribula (1917-1983), po druhej svetovej vojne prvý povojnový lekár v okrese Svidník, JUDr. Ivan Humeník (1926-2007), právnik, diplomat, verejný činiteľ, novinár, zakladateľ speváckych súborov a zakladateľ Zväzu mládeže Karpát na východnom Slovensku po druhej svetovej vojne, Ivan Novák (1897-1974), rusínsky ľudový básnik a zakladateľ divadelných ochotníckych súborov a mnohé ďalšie osobnosti.

K 390. výročiu prvej písomnej zmienky obce Havranec vyšla skladačka pod názvom **390. výročie vzniku obce Havranec 1918-2008**, ktorú zostavil **RSDr. Jozef Bilas**, vtedajší starosta obce. Obec patrí do mikroregiónu Údolie smrti. Nachádza sa v nej 11 domov. Za povšimnutie stojí, že aj v tejto veľmi malej obci z priamych rodákov a ich rodín ôsmi obhájili diplomové práce s titulom inžinier, 4 v oblasti medicíny, jeden doktor práv, jeden doktor sociálno-politických vied, 1 doktor filozofie a 5 osôb obhájilo titul magister. Uvedené publikácie sa nachádzajú v Oddelení bibliografie a regionálnej literatúry Podduklianskej knižnice vo Svidníku. Patria k vzácnym fondom regionálnej literatúry v knižnici. Veríme, že každý záujemca o regionálnu históriu kraja pod Duklou, rád siahne aj po uvedených monografiách, ktoré ich autori spracovali veľmi precízne a s úctou k dejinám a súčasnosti týchto obcí.

Emília Kudlová

pokračovanie v ďalšom čísle

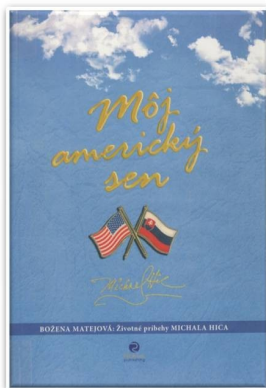
Regionálne osobnosti

Každý kraj, mesto, či obec má osobnosti, ktoré sa v historickom vývoji spoločnosti, ale aj v súčasnosti zaslúžili o rozvoj určitej oblasti spoločenského života a svojim menom sa preslávili nielen doma, ale aj za hranicami svojej vlasti. Hovoríme im **REGIONÁLNE OSOBNOSTI**. Poznať takéto osobnosti svojho regiónu patrí ku všeobecnej vzdelanosti a hrdosti každého občana. Je treba chrániť ich kultúrne a duchovné dedičstvo pre terajšie i budúce generácie ako nevyčerpatel'nú studnicu vedomostí, kultúry, zručnosti a vzdelanosti nášho ľudu v kraji pod Duklou. A práve toto je cieľom uvedenej rubriky, v ktorej predstavujeme osobnosti z regiónu Svidník z rozličných oblastí spoločenského života.

Michal Hic (Michael Hic Quinn)

americký Slovák, podnikateľ v obuvníckom priemysle, v modelingu a biznismen s bižutériou

„Dlhé roky som dobýval svet, v každej zemi som zožíval úspechy, slávu aj bohatstvo, ale chýbal mi pocit domova a všade som sa cítil ako cudzinec bez trvalého pobytu. Konečne doma! Keď som začul reč svojich rodákov prebudil sa vo mne chlapec, ktorý opúšťal svoje rodisko netušiac, čo sa skrýva za jeho múrmi. V duši sa mi ozvali piesne svadobčanov a bujaré tance mládencov a dievčat oslavujúcich múdrosť a silu tohto svojrázneho národa. Nedokončená pieseň mojej mladosti ma prenasledovala v každej krajine, kde som prebýval a netušiac odkiaľ sa berie, mi neustále pripomínala moje korene. Zastavil som sa pri požičovni áut, naložil som si batožinu a vyštartoval som do svojho rodiska s víziou konečnej stanice. Tu chcem stráviť posledné roky svojho života, po tomto som celý život túžil.“ To sú slová podnikateľa Michala Hica,

keď sa rozhodol vrátiť z Ameriky do svojho rodiska po roku 2009 tak, ako ich uviedla spisovateľka **Božena Matejová** v knihe **Môj americký sen : životné príbehy Michala Hica**, ktorú vydalo vydavateľstvo Rokus v roku 2012. Michal Hic sa narodil v roku 1930 v obci Hradisko, ktorá je súčasťou obce Radoma, okr. Svidník, ako jedno z ôsmich detí. Ako sedemročnému mu umrel otec, a rodina zostala v ťažkej situácii. Aby pomohol mame, slúžil ako paholok u bohatých gazdov. Keď im v roku 1945 zhorel dom, rozhodol sa vtedy pätnásťročný Michal s päťkorunáčkou vo vrecku odísť k svojej tete do Prahy. Mužom, ktorý chlapcovi z horného Šariša odštartoval hviezdnu kariéru, bol Josef Vegner, majiteľ obchodu na dolnom konci Václavského námestia i fabriky na výrobu koženého tovaru a obuvi v Skutči, ktorému mladý Michal povedal, že by chcel vedieť ako sa vyrábajú topánky. Josef Vegner sa ujal Michala Hica, ktorý sa stal aj ďalším členom jeho rodiny. Zapísal ho do Baťovej školy práce, ktorú

Michal v r. 1949 ukončil ako najlepší žiak. Po februárovom puči v r. 1948 a následných udalostiach v roku 1949 bol Michal Hic krátko väznený. Vo väznici si otvoril malú obuvnícku dielňu. Vyrábala obuv pre väzňov a dozorcov, aj pre ich manželky. Po prepustení z väzby sa mu podarilo získať prácu v kožiarskom priemysle. Dostal povolenie odovzdávať svoje skúsenosti malým podnikateľom, obuvníkom, majiteľom dielničiek na výrobu tašiek, peňaženiek, dámskych kabeliek. Keď sa počas pracovného pobytu v Chebe dostal až do dediny Svätá Anna v zakázanom hraničnom pásme, z hodiny na hodinu sa rozhodol v noci prekročiť nemeckú hranicu. V utečeneckom tábore v Nemecku pre emigrantov z východného bloku dostal ponuku na prácu technológa obuvníckej fabriky v Nórsku (Ličák, 2014). O práci v Nórsku spomína Michal Hic takto: „V obuvníckej fabrike v Oslo som pracoval ako technológ, kontroloval som návrhy, sem tam som niečo nového navrhol sám. Bola to moja prvá práca po skončení školy a môžem povedať, že som dostal tú najlepšiu prípravu a odpich do sveta. Vo fabrike sa mi najviac páčila čistota, prostredie a jedáleň. Skratka o robotníkov bolo veľmi dobre postarané. Československé know-how bolo celkovo vo svete vysoko uznávané a ja som do Nórska

prišiel s povestou špičkového technológa. Vo februári 1953 som sa vybral do Paríža, kde som sa zapísal na univerzitu Alliance Francaise, bola to univerzita pre cudzincov študujúcich francúzsky jazyk, aby som sa v ňom zdokonaľoval. S Jeanette, s ktorou som sa zoznámil, sme sa len tak túlili po Paríži a prezerali sme si výklady. Upozornila ma na oznam vo výklade jednej cestovnej kancelárie. Stálo tam, že Ženeva organizuje cestu za more pre československých študentov. Ja som zaklamal, že som študent a že chcem navštíviť zámorie za účelom poznávania krajiny a vízum mám do Kanady aj do Ameriky. Z lode som vystúpil v Montreale. V Quebecu sa mi síce páčilo, ale musel som sa prispôbiť tomu, že odporúčací list od nórskeho konzula bol adresovaný do Toronta a to som nemohol ignorovať. V Toronte ma čakalo veľké sklamanie.

V Kanade som primeranú prácu nenašiel, všade mi ponúkali polovicu toho, čo som zarábala v Európe. Keďže som mal vízum aj do Ameriky vybral som sa tam len na skusy, že tam pobudnem pár týždňov. Začiatkom septembra 1954 som si objednal letenku z Toronta do New Yorku. Vo vrecku som už mal adresy fabrik na výrobu obuvi a pevne som sa rozhodol, že ich hneď navštívim (Matejová, 2012, s. 30, 31, 33, 36). V jeseni 1954 sa Michal Hic skontaktoval s pánom Redonom, majiteľom obuvníckej fabriky Netteleton v New Yorku, ktorá bola najstaršou fabrikou v Amerike. Pre firmu zabezpečil takú technológiu, akú nemala ani jedna fabrika, čím premenil za jediný rok krachujúcu firmu na ziskovú. V roku 1959 sa oženil s peknou Američankou, presťahoval sa do New Yorku. So zmenou adresy zmenil aj podnikanie. Obuvnícky priemysel vymenil za modeling a biznis s bižutériou (Ličák, 2014). Vyrábala bižutériu, kabelky, večerné topánky pre dámy a špeciálne gombíky, ktoré zdobil farebnými kryštálkami od Swarovského (*Swarovski je rakúsky rodinný podnik so sídlom v mestečku Wattens, založený v roku 1895*). Jeho gombíky mu otvorili cestu na ďalšie trhy. Postupne začal farebnými kryštálkami zdobiť večerné topánky, bižutériu, náušnice, šatstvo, opasky, pracky, ozdoby do vlasov, hrebene atď. Jeho zákazníkmi boli najväčší boháči a, samozrejme, herečky, speváčky, najkrajšie modelky sveta. Za všetkých uvedieme napr. slávnu taliansku herečku Ginu Lollobrigidu, ktorá dodnes obľubuje exkluzívne náušnice, jedny jej v minulosti na mieru navrhol práve Michal Hic. Potom prišla éra Beatles a hippies a lesklé ozdoby vyšli z večera do rána z módy. V tej chvíli zasiahla do jeho života pani

šťastena. Zoznámil sa s Mae West, slávnou filmovou hviezdou a miláčikom Ameriky tridsiatych rokov 20. stor., ktorá bola aj tanečnicou, dramatičkou, scenáristkou, textárkou a spisovateľkou. Zoznámila ho s Dianou Vreeland, šéfredaktorkou prestížneho časopisu Vogue, ktorý udával módne trendy v 23 krajinách. Zoznámil sa aj so slávnou speváčkou Cher a najchudšou modelkou Twiggy. Už v najbližšom čísle časopisu Vogue sa Hicove náušnice ocitli na titulnej strane, ostatné vzory boli predstavené vnútri čísla. Práve to mu otvorilo úžasnú cestu do sveta modelingu nielen v celej Amerike, ale aj v Európe. Po tejto reklame sa mu hrnuli z celého sveta objednávky na bižutériu. Začiatkom sedemdesiatych rokov, keď bižutéria prestávala byť dobrým biznisom, prišla ponuka z newyorskej firmy DESCO, ktorá mala po celej Amerike niekoľko fabriek na výrobu obuvi, potom ponuka z firmy Katy Industries z Texasu, najväčšej firmy na americkom kontinente. V poľskom meste Slupsk rozbehol Michal Hic Američanom úspešnú fabriku, ktorá vyrábala tie najkvalitnejšie topánky, po ktorých bol veľký dopyt. Podnikateľskú činnosť Michal Hic ukončil po teroristickom útoku na dvojčky v r. 2001 (Ličák, 2014). V roku 2015 v priestoroch Mestského múzea a galérie v Stropkove otvorili v spolupráci so spisovateľkou Boženou Matejovou výstavu s expozíciou pod názvom **Bosý chlapec z Hradiska obúval Ameriku a otrhaný zdobí celebrity**. Je to výstava o životných osudoch a dosiahnutých výsledkoch Michala Hica, o jeho úspechoch v USA, kde pôsobil pod umeleckým menom Michael Quinn. Na záver použijeme slová Boženy Matejovej zo spomínanej knihy o Michalovi Hicovi: „Pochopiť tohto človeka s toľkými vrstvami pestrého svetového nánosu nebolo ľahké. V každom prípade tento životný príbeh môže byť užitočný pre mnohých, ktorí sa chcú pustiť do zápasu so svojim osudom, aby na konci života mohli povedať: „Zvítazil som“! Michal Hic žije v Hradisku.

Emília Kudlová

Použitá literatúra

CIGLÁROVÁ, Martina. 2015. Michal Hic určoval módne trendy aj americkým hviezdám : za morom ho poznajú pod menom Michael Quinn. In *Prešovské noviny : týždenník pre okresy Prešov, Sabinov, Bardejov, Svidník*. ISSN 1339-7931, 2015, roč. 2, č. 49, s. 12.

LIČÁK, Peter. 2014. *Amerikán na hojdačke : najslávnejšie modelky a herečky nosili jeho topánky a bižutériu*. In *Život*. ISSN 0139-6323, 2014, roč. 64, č. 16, s. 30-33.

MATEJOVÁ, Božena. 2012. *Môj americký sen : životné príbehy Michala Hica*. 1. vyd. Prešov : Rokus, 2012. 114 s.

foto Michala Hica

https://www.google.sk/searchq=michal+Hic+foto&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiU8rnG3sflAhXiqnIKHe90BhUQsAQIGg&biw=2144&bih=1057&dpr=0.9#imgrc=IVtEytaqWmb_oXM%3A

Reklama na topánky so Swarovského krištálmi v časopise Vogue

<http://zivot.cas.sk/fotogaleria/16681/amerikan-zo-sarisa-modne-doplanky-od-michaela-hica-nosili-najvacsie-hviezdy?foto=7>

Kópia náušnic, aké si kúpila talianska herečka Gina Lollobrigida.

<http://zivot.cas.sk/fotogaleria/16681/amerikan-zo-sarisa-modne-doplanky-od-michaela-hica-nosili-najvacsie-hviezdy?foto=4>

Police plné kníh

Nájdete v našej knižnici

**ŠTELBAŠKÁ, Zuzana : Zornička.
Praha : Albatros 2015. - 71 s.**

Zorničkina záhrada je najkrajšia na svete. Dievčatko sa v nej každý deň hráva s mačičkou Lízou a psíkom Titi a spolu objavujú, čo tam robí krtko, ježko, usilovné mravce, užitočný netopier či drobné pavúčky. Ak sa chcete dozvedieť, ako to bolo s malinkými húsatkami, protivnou osou či záhradou v izbičke, prečítajte si túto knižku plnú krásnych farebných ilustrácií a hneď ste tam...

**ZANONCELLI, Anastasia : Misia v prírode.
Nesvady : Foni book, 2015. - 63 s.**

Ak ste si vybrali túto knihu, znamená to, že sa zaujímate o zvieratá a chcete sa naučiť niečo, čo by ste pre ne mohli urobiť. Môžete vytvárať umelé prístrešky, v ktorých budú bývať, alebo ich môžete nasýtiť v obdobiach, keď si nedokážu sami nájsť dostatok potravy. Naučíte sa stavať hniezda, terária...

MUNROE, Randall : Čo keby? Seriózne vedecké odpovede na absurdné hypotetické otázky. - Bratislava : Ikar, 2015. - 303 s.

Tvorca populárneho webového komiksu xkcd Randall Munroe dáva v tejto knihe zábavné a poučné odpovede na dôležité otázky, ktoré vám azda nikdy nenapadlo položiť. V knihe figurujú nové otázky, ktoré ešte nikdy neboli zodpovedané, spolu s aktualizovanými a rozšírenými verziami najobľúbenejších odpovedí zverejnenými na webovej stránke xkcd. Knihu *Čo keby?* si musia prečítať fanúšikovia xkcd a každý, kto rád dumá nad hypotetickými záhadami.

BOWMANOVÁ, Valerie : Nečakane vojvodkyňou. Bratislava : Ikar 2016. - 351 s.

Lady Lucy Uptonová má ostrý jazyk, ktorého sa desia všetci džentlmeni, no zároveň srdce zo zlata. Zosnuje dokonalý plán, aby najlepšej priateľke Cassandre pomohla zbaviť sa neželaného nápadníka, vojvodu z Claringdonu. Vzdelaný a šarmantný Derek Hunt nemá aristokratický pôvod, šľachtický titul získal za zásluhy v boji proti napoleonskému Francúzsku a mravy vyššej vrstvy sú mu cudzie. Ukáže sa, že vojvoda je omnoho tvrdší oriešok, než sa na prvý pohľad zdalo. Lucy s prekvapením zistí, že v súboji s tým tvrdohlavým chlapom treba tasiť tajné zbrane, ako sú dômyselné intrigy, britké slovné prestrelky a napokon bozky. A tak prehry striedajú malé víťazstvá a napokon sa bojuje o to najcennejšie, o lásku. Tej sa však stavia do cesty čestný sľub a zmysel pre povinnosť...

Nadežda Mičáková

Jazykové omýly

V tejto rubrike sa venujeme otázkam jazykovej správnosti, cudzím slovám a frekventovaným nespisovným slovám, ktoré uvádzame spisovným náprotivkom, vychádzajúc z diela Krátky slovník slovenského jazyka, Bratislava 2003 a Príručka slovenského pravopisu pre školy a prax, Bratislava, 2005.

spisovná
slovenčina
aká si?

Krátky slovník slovenského jazyka hodnotí slovné spojenie **za účelom** ako nespisovné a uvádza jeho správny spisovný ekvivalent **s cieľom**. Vyjadrenia typu: *za účelom podpory vzdelávania, za účelom stanovenia dane* sú v slovenskom jazyku chybné. Správne hovoríme **s cieľom podporiť vzdelávanie, s cieľom stanoviť dane**.

Z grafického hľadiska je v písanom texte potrebné rozlišovať medzi **spojovníkom a pomlčkou**. V zložených slovách, prípadne v spojeniach, kde sa používa spojovník, používame kratšiu čiarku bez medzier pred ňou a za ňou (výchovo-vzdelávací); v spojeniach s pomlčkou (časové rozpätie a pod.) používame medzery a dlhšiu čiarku.

K nesprávnemu používaniu zámen dochádza **pri vykaní**, keď sa chybné zmnožuje vymedzovacie zámeno **sám** a príslovka **rád**. Vznikajú tak nesprávne tvary *boli ste tam sami, urobili ste to radi* namiesto správnych **boli ste tam sám/ sama, urobili ste to rád/ rada**.

Spisovne sa vyjadríme, ak povieme, že: v kine sme sedeli **v prvom rade**, nie v *prvej rade* (rada = poučenie).

L. Očipková

Viete, že... Viete, že...

- ◆ **impresor** /lat./ stredoveký kníhtlačiar
- ◆ **impressum** /lat./ na tlačivách údaj o tlačiarni, mieste vydania, zodpovednom readaktorovi a pod.; povinné údaje
- ◆ **imprimovat'** (dačo) /lat./ dávať povolenie tlačiť dajaký text, knihu, plagát, noviny a pod.
- ◆ **in** anglická predložka v, v bibliografickom uvádzaní citovanej literatúry
- ◆ **incipit** /lat./ začiatkové slová textu starého rukopisu alebo tlače (doslovne: „začína sa“ - týmto textom sa začínali najstaršie tlačené knihy, kým nebola známa titulná strana)
- ◆ **index** /lat./ zoznam, register; byť na *i-e* byť zakázaný (obyč. o knihách)
- ◆ **indiánka** /podľa vlast. m./ napínavá, dobrodružná kniha, príbeh, film a pod. o živote a osudoch Indiánov; mayovka
- ◆ **indológia** /podľa vlast. m. + gréc./ veda o indických jazykoch, histórii, literatúre a kultúre
- ◆ **informatórium** /lat./ poučujúca, oboznamujúca kniha
- ◆ **inkunábula** /lat./ tlač pred roku 1500; prvotlač
- ◆ **inscenácia** /lat./ uvedenie dramatického diela, balady, básne a pod. v divadle, filme, televízii alebo v rozhlase
- ◆ **inverzia** /lat./ prestavenie slovosledu v katalogizácii a v bibliografii, napr. Smrek Ján

Prameň: ŠALING, Samo – IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ, Mária – MANÍKOVÁ, Zuzana. 1997. *Veľký slovník cudzích slov*. Veľký Šariš : SAMO – AAMM, 1997. 1310 s. ISBN 80-967524-0-5.

Najkrajšie knižnice sveta

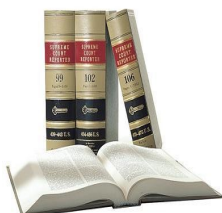
Ponúkame Vám pohľad na vybrané svetové knižnice, ktoré jednoducho musíte vidieť, určite budete očarení nielen ich architektúrou.

ROBARTS LIBRARY, TORONTO, ONTARIO

Richard Charles Lee Canada-Hong Kong Library

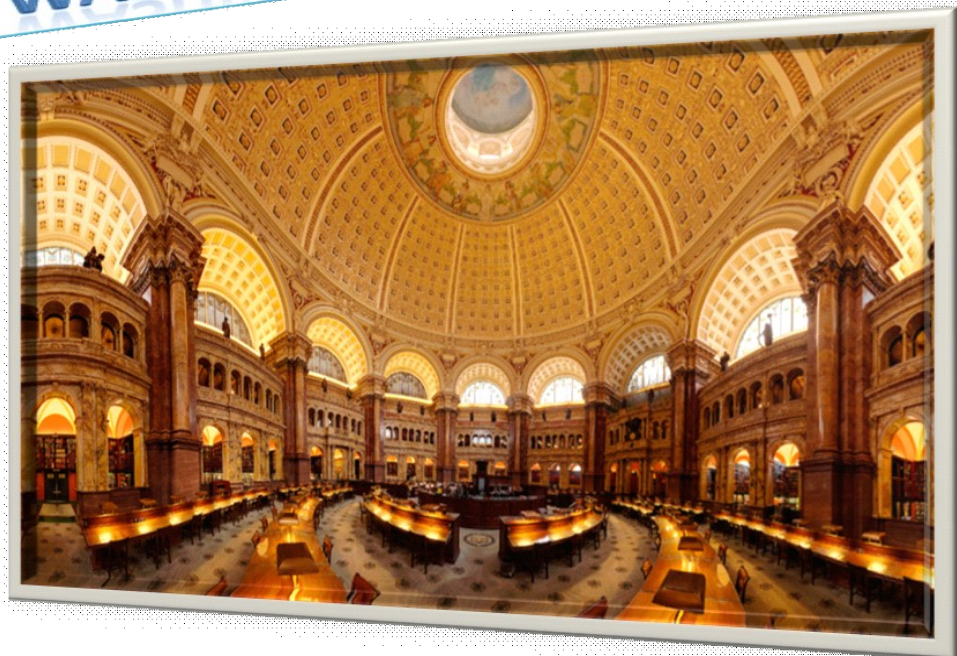

Toronto Public Library

LIBRARY OF CONGRESS, WASHINGTON DC

Zdroj: <https://onsearch.library.utoronto.ca/library-info/ROBARTS>

Zdroj: https://onsearch.library.utoronto.ca/library-info/CANADA_HK

Zdroj: <http://www.3ders.org/articles/20140123-innovation-hub-comes-to-toronto.html>

Zdroj: <http://www.husnixs.com/2015/10/17/the-15-most-spectacular-library-in-the-world/>

Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia

V tejto rubrike na pokračovanie uverejňujeme tzv. výrazy (frazologizmy), ktoré prekonal tisícročia a používame ich dodnes aj v hovorovej reči.

Hymén

HYMÉN

Hymén – boh sobáša a ochranca manželstva. Ctili si ho najmä milenci a novomanželia; antická svadba sa neobišla bez piesne na jeho počesť. *Jeho meno zovšeobecnelo a znamenalo svadobnú pieseň alebo svadbu.*

HYPNOS

Hypnos – boh spánku a sám spánok, syn bohyně noci Nykty. So svojou matkou prichádzal každú noc na svet, putoval potichu po zemi i po mori a zosiela na všetko živé spánok, ktorý zbavoval útrap a starostí; ľuďom posielal aj sny. Jeho moci nikto neodolal. Antickí umelci zobrazovali Hypna rôzne: ako malého chlapca, mladého či dospelého muža alebo starca, často s orlími alebo motýľími krídlami; do rúk mu dávali berlu alebo makovicu, ktorou sa dotýkal ľudských spánkov, niekedy aj roh, z ktorého vylieval omamný spánok. *Hypnovo meno dodnes žije; stav podobný spánku, v ktorom uspaný sčasti podlieha vplyvu inej osoby, alebo určitý druh zasnenia, duševnej strnulosti a pod. sa volá hypnóza.*

obrázok na:

<https://viziebosorky.wordpress.com/2012/05/22/kam-nas-vodi-vo-snoch-boh-hypnos/>

Použitá literatúra:

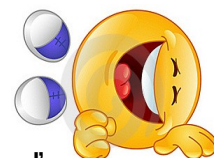
Mičáková, Nadežda. 1997. *Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia I. : výberová bibliografia*. Svidník : Podduklianska knižnica, 1997. 39 s. ISBN 80-85147-25-4.

Čas na zábavu

Zasmejme sa

Prečo držíš tu sliepku tak dlho za krk? Varím podľa kuchárskej knihy.
Tam je napísané: ...sliepku pol hodiny mierne dusíme...

„Nič nedvíha moju kultúrnu úroveň tak ako televízia,“
hovorí jeden divák. „Len čo doma zapnem televízor, hneď
prejdem do vedľajšej izby a čítam knihu.“

Do obrazca dopĺňajte čísla od 1 do 9. V každom riadku, stĺpci alebo vo vnútornom štvorci 3x3 (zvýraznenom hrubými čiarami) musia byť všetky čísla od 1 do 9. Žiadne číslo sa v riadku, stĺpci ani vo štvorci 3x3 nesmie opakovať.

2	7				5	4		
		9	6		2			1
5	3			4	9			6
9	1			2		6	3	8
6			5				4	
4			1	9	6	5		
1	5		9	6	4			2
			2	7				
				5			6	

				5			8	6
				1	7			
4	2	7		9		3		
1							7	
	3		4			2		1
		4		2	1	5		
5	1	9					6	
	4			6	3			2
		3		8	5	1		

**Poddukliansky knihovník vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku,
8. mája 697/55, 089 01 Svidník, <http://www.podduklianskakniznica.sk/>,
e-mail: metodika.sk@gmail.com, tel.: 054 7882191. Zodp. red.: Mgr.
Kamil Beňko. Zostavila: Bc. Ľudmila Očipková, Nadežda Mičáková**